

de Minister van Justitie en Veiligheid
de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
2 november 2022

Ons kenmerk
4293498

Bijlagen
3

nota

Memorie van antwoord Voortduringswet staatsnoodrecht

1. Aanleiding

De vaste EK-commissies voor Justitie en Veiligheid en voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad hebben verslag uitgebracht over het wetsvoorstel tot voortduring van de inwerkingstelling van de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking. De memorie van antwoord is gereed voor indiening.

Na ontvangst van de MvA zal de EK hoogstwaarschijnlijk op korte termijn een plenair debat plannen over de voortduringswet en daarmee over het voortduren van het staatsnoodrecht.

2. Geadviseerd besluit

Het ondertekenen en indienen van de memorie van antwoord (bijlage 1) en de daarbij behorende aanbiedingsbrief (bijlage 2) bij de Eerste Kamer, door MJenV, mede namens de Minister-President.

3. Kernpunten

Er is inbreng geleverd door de VVD, CDA, Fractie-Nanninga, PVV en SGP. De SGP is uitgesproken kritisch. Ten opzichte van de inbreng uit de Tweede Kamer zijn er geen bijzondere of onverwachte vragen gesteld. Wel is door vrijwel alle fracties gevraagd op welke termijn het noodrecht wordt gedeactiveerd.

4. Toelichting

Op 1 april jl. zijn de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking (hierna: Wvb) in werking gesteld. Daarmee is de burgemeesters de wettelijke taak gegeven zorg te dragen voor de opvang en verzorging van ontheemden uit Oekraïne. Onverwijld daarna is het onderhavige wetsvoorstel tot voortduring bij de TK ingediend.

4.1 Memorie van antwoord

Er is inbreng geleverd door de VVD, CDA, Fractie-Nanninga, PVV en SGP. De inbreng en de daarop gegeven reactie is hieronder op hoofdlijnen weergegeven.

- *Wanneer wordt het noodrecht beëindigd en wat komt ervoor in de plaats?*

Het blijft langdurig noodzakelijk om een zeer groot aantal opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne te blijven realiseren. Tegelijkertijd is duidelijk dat middels de reguliere structuren (het COA) langdurig niet in die opvang kan worden voorzien. Daarom is in de beantwoording verwezen naar het aangekondigde voorstel voor een tijdelijke wet tot opvolging van de in werking gestelde noodwettelijke bepalingen. Zodra dit voorstel tot wet is verheven en in werking treedt worden de artikelen 2c en 4 Wvb buiten werking gesteld. Op vragen over de beoogde planning is geantwoord dat het wetsvoorstel op korte termijn in consultatie wordt gegeven.

- *Andere noodbevoegdheden*

Door vrijwel alle fracties is gevraagd of nog wordt overwogen om andere noodbepalingen, zoals de bevoegdheid het gebruik van panden te vorderen, te activeren. Hierop is geantwoord dat de inzet van aanvullende noodbevoegdheden in de huidige situatie niet wordt overwogen.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
2 november 2022

Ons kenmerk
4293498

- *Waarom was de inwerkingstelling van het noodrecht noodzakelijk?*

Verschillende fracties vragen waarom de inzet van het staatsnoodrecht noodzakelijk was, omdat gemeenten in maart vrijwillig in voldoende opvangplekken voorzagen. Hierop is geantwoord dat er niet mee kon worden volstaan dat gemeenten deze taak vrijwillig bleven verrichten omdat 1) niet op andere wijze in de benodigde opvang kon worden voorzien terwijl wel de zekerheid moet bestaan dat die opvang wordt gerealiseerd en 2) dat ontheemden uit Oekraïne een gelijk niveau aan verstrekkingen moet worden geboden ongeacht de gemeente waarin zij verblijven. Daarom was het noodzakelijk de vrijwillige bijdrage van een wettelijke grondslag te voorzien en daar regels over te stellen.

- *Waarom is de voortdurende van het noodrecht nog noodzakelijk?*

Verschillende fracties vragen waarom er nu, zeven maanden na de activatie van het noodrecht, nog een noodzaak bestaat tot het voortduren daarvan. Hier is op geantwoord dat voor het voortduren doorslaggevend is of de buitengewone omstandigheden die tot de inwerkingstelling noopten zich nog steeds voordoen. Op de regering rust dan ook een verplichting om deze bepalingen weer buiten werking te stellen zodra deze omstandigheden zich niet meer voordoen of, anders gezegd, wanneer weer sprake is van een situatie waarin kan worden teruggekeerd naar de reguliere bevoegdheden en structuren. Dat is nu nog niet mogelijk. Omdat dit nog enige tijd het geval zal zijn, wordt er gewerkt aan een voorstel voor een tijdelijke wet.

- *Uitbreiding noodrecht tot reguliere asielzoekers*

Voorts is gevraagd waarom het noodrecht wel is geactiveerd voor ontheemden uit Oekraïne, en niet voor andere asielzoekers. Daarop is geantwoord dat het staatsnoodrecht slechts kan worden ingezet als sprake is van buitengewone omstandigheden. Van buitengewone omstandigheden is, in staatsnoodrechtelijke zin, geen sprake als het gaat om problemen van structurele aard, zoals de knelpunten in de reguliere opvang van vreemdelingen. In het kort geding van VWN tegen de Staat is bevestigd dat hiermee geen ongerechtvaardigd onderscheid wordt gemaakt tussen ontheemden en andere asielzoekers.

4.2 Ontwikkelingen hiervoor

- Op verzoek van de MCCb is begin maart 2022 in kaart gebracht welke mogelijkheden er zijn om, als dat noodzakelijk zou worden, het staatsnoodrecht te activeren.
- In de nota van 21 maart 2022 bent u over de uitwerking daarvan geïnformeerd. Naar aanleiding van deze nota is een aantal keer mondeling overleg met u gevoerd over de omstandigheden die noodzakelijk zijn voor activatie van het staatsnoodrecht.
- In de MCCb van 30 maart jl. is vastgesteld dat er inmiddels sprake is van buitengewone omstandigheden die nopen tot de inzet van het staatsnoodrecht, en dat het noodzakelijk is dat de artikelen 2c en 4 van de Wvb in werking treden. Het daartoe opgestelde Kb is vervolgens op 1 april jl. bekendgemaakt en in werking getreden.
- Op 5 april is de onderhavige voortduringswet voor advies aangeboden aan de Raad van State. De Raad van State heeft op 13 april advies uitgebracht: dictum B (licht dictum). Het nader rapport en het wetsvoorstel tot een voortduringswet is op 19 april ingediend bij de Tweede Kamer.
- De Voortduringswet is op 8 juli jl. aangenomen door de TK.

4.3 Politieke en bestuurlijke context

De Voortduringswet is in de TK op 8 juli jl. met grote meerderheid aangenomen (Voor: VVD, CDA, D66, ChristenUnie, SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, PvdA, PvdD, Lid Gündoğan). Tegen stemden PVV, SGP, FVD, JA21, BBB, Groep Van Haga en het lid Omtzigt.

4.4 Communicatie

DCOM is op de hoogte.

4.5 Afstemming

De stukken zijn afgestemd met DGM, DGOEK, BZK en AZ.

4.6 Bijlagen (3)

1. Memorie van antwoord;
2. Aanbiedingsbrief;
3. Voorlopig verslag.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

nvt

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
2 november 2022

Ons kenmerk
4293498